
OBSAH

Úvod	9
Karel Čapek: Modlitba za pravdu	10
Dvacáté století	11
PROLOG	14
I. LITERATURA A VÁLKA	15
Úvodem	
A. První světová válka	16
B. Druhá světová válka	18
Ukázky	
A. První světová válka	20
Karel Nový: Sarajevský atentát	20
Jaroslav Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka . . .	22
Erich Maria Remarque: Na západní frontě klid	25
Karel Konrád: Rozchod!	27
Viktor Dyk: Země mluví	29
Fráňa Šrámek: Voják v poli	31
Josef Kopta: Třetí rota na magistrále	32
Erich Maria Remarque: Cesta zpátky	33
Ernest Hemingway: Vojákův návrat	35
B. Druhá světová válka	38
Karel Čapek: Bílá nemoc	38
Ilja Erenburg: Lidé, roky, život	42
Konstantin Simonov: Čekej na mne . . .	44
Anatolij Pristavkin: Na hrudi obra obláček zlatý	45
James Clavell: Král krysa	48
Robert Jungk: Jasnější než tisíc sluncí	50
Fráňa Šrámek: Náš mlčící voják	53
František Halas: Voják	54
Vladislav Vančura: Obrácení knížete Svatopluka	54
Jan Drda: Včelař	57
Karel Ptáčník: Ročník jedenadvacet	61

Vilém Sacher: Pod rozstříleným praporem	67
Filip Jánský: Nebeští jezdcí	70
František Hrubín: Jobova noc	74

Náměty k úvahám a činnostem

A. První světová válka	77
B. Druhá světová válka	78

Shrnutí

A. První světová válka	80
B. Druhá světová válka	81

II. HLEDÁNÍ A OBJEVY

Úvodem

A. <i>Jak dál</i>	85
B. <i>Avantgardy</i>	87
C. <i>Literatura míří ke skutečnosti</i>	90

Ukázky

A. <i>Jak dál</i>	92
Vladimír Majakovskij: Levý pochod	92
Jiří Wolker: Balada o snu	93
Žebráci	97
Jan Čep: Dvojí domov	98
Dušan Hamšík: Géníus průměrnosti	101
Jiří Voskovec: Kat a blázen	104
Reinhard Heydrich: Z tajných projevů . . .	106
Josef Škvorecký: Zbabělci	108
Jiří Orten: Z deníku	113
První báseň	114
Karel Poláček: Bylo nás pět	115
Elena Lacková: Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou	117
George Orwell: 1984	120
Karel Čapek: Bajky	124
Anglické listy	124
Hovory s T. G. M.	126
B. <i>Avantgardy</i>	128
Tristan Tzara: Návod, jak vytvořit dadaistickou báseň	128

Jiří Voskovec a Jan Werich: Svět za mřížemi	129
Eugene Ionesco: Plešatá zpěvačka	131
Lev A. Kassil: Můj přítel Majakovskij	132
Vladimír Majakovskij: Oblak v kalhotách	133
Velemir Chlebnikov: Bobeóbi	134
Zakletí smíchem	135
Guillaume Apollinaire: Pásmo	135
Prší	137
Karel Čapek: Básník	138
Vítězslav Nezval: „A“, „U“	141
Čísla	142
Jaroslav Seifert: Píseň o dívkách	142
Útěcha	143
Konstantin Biebl: S lodí, jež dováží čaj a kávu	143
Vítězslav Nezval: Anička skřítek a Slaměný Hubert	144
Bohumil Hrabal: Utrpení starého Werthera	146
Obsluhoval jsem anglického krále	146
<i>C. Literatura míří ke skutečnosti</i>	148
Egon Erwin Kisch: Pochoutky pražské drobotiny	148
Miloš Hubáček: Titanic	150
Karel Pacner: . . . a velký skok pro lidstvo	153
Jacob Bronowski: Vzestup člověka	158
Gerald Durrell: O mé rodině a jiné zvířeně	159
Vítězslav Nezval: Z mého života	160
Jiří Kolář: V sousedství měl dílnu sklenář	165
Věci a slova a lidé	166
Alberto Moravia: Smolař	166
Antoine de Saint-Exupéry: Malý princ	170
Náměty k úvahám a činnostem	
<i>A. Jak dál</i>	175
<i>B. Avantgardy</i>	176
<i>C. Literatura míří ke skutečnosti</i>	178
Shrnutí	
<i>A. Jak dál</i>	180
<i>B. Avantgardy</i>	182
<i>C. Literatura míří ke skutečnosti</i>	184

III. ODDECHOVÁ LITERATURA	186
Úvodem	187
Ukázky	
Felix Háj: Školák Kája Mařík	191
Jack Warner Schaefer: Jezdec z neznáma	194
J. M. Troska: Vládce mořských hlubin	198
Jack London: Dcera polární záře	204
Zdeněk Jirotko: Saturnin	212
Dáňa Homolková: Zorka dobývá svět	215
Vratislav Blažek: Starci na chmelu	217
Jiří Suchý: Pramínek vlasů	219
Další knížka	220
Leo Rosten: Pan Kaplan má třídu stále rád	222
Emanuel Frynta: Ježek	225
Topič	225
Páv	225
Eduard Bass: Klapzubova jedenáctka	226
Jaroslav Hašek: Lidokupec amsterodamský	229
Náměty k úvahám a činnostem	232
Shrnutí	235
EPILOG	237
<i>Závěrečné slovo autora ke čtenářům</i>	238